

М.Ю. Фролов

МІЛІЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (МУНІЦИПАЛЬНА МІЛІЦІЯ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ)

З початком демократичних перетворень в Україні одержав широкий розвиток інститут місцевого самоврядування. Згідно з Конституцією місцевого самоврядування – це право територіальної общини (громади) на вирішення питань, що виникають у процесі життєдіяльності суспільства [1]. Самоврядування на місцях здійснюється виборними органами, такими як районні та міські ради депутатів, та їх виконавчими комітетами у відповідності до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [2].

Для забезпечення виконання рішень органів місцевого самоврядування необхідне створення озброєних підрозділів виконавчої влади, які б забезпечували захист та охорону прав та законних інтересів громадян від злочинних посягань у відповідності до тієї необхідності, що виникла у даній територіальній одиниці.

Фінансування підрозділів цієї категорії здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету [3, с.32].

Найбільшої ефективності робота вказаних підрозділів набуває при організації їх взаємодії з громадськими формуваннями: ДНД, оперативними загонами і робітничим загonom сприяння міліції.

Одними з перших такі формування виникли у Харкові в 1993 р.

Діяльну участь у створенні підрозділів міліції місцевого самоврядування, що дістали назву муніципальної міліції, брало керівництво міськвиконкому, начальник ХМУ УВСУ в Харківській області, начальник блоку міліції громадської безпеки та інші.

Під їх керівництвом був створений підрозділ патрульно-постової служби міліції для збільшення кількості піших та автомобільних нарядів на маршрутах патрулювання містом [4]. Разом зі створенням муніципальної міліції був створений батальйон кінної міліції для патрулювання території лісопаркової зони та місць масового відпочинку біля води. Вказане формування складалось із кваліфікованих наїзників-міліціонерів, які пройшли спеціальну підготовку. Результатом діяльності цього підрозділу стало зниження кількості злочинів, що були скоєні на вулицях та інших громадських місцях м. Харкова.

Позитивний досвід функціонування муніципальної міліції як підрозділу, що забезпечує громадську безпеку та охорону громадського порядку, був з успіхом втілений у життя в м.Сіверськodonецьку Луганської області. Муніципальна міліція м.Сіверськodonецька нараховує 139 чол., підпоряд-

кована начальникові міськвідділу і фінансується за рахунок коштів міського бюджету. До її функцій належать:

- забезпечення особистої безпеки громадян;
- охорона громадського порядку і громадської безпеки;
- попередження і припинення злочинів і адміністративних правопорушень;
- провадження дізнання в справах, у яких відома особа, що скоїла злочин; взаємодія з підрозділами слідства щодо розкриття злочинів, у яких особа невідома, та розкриття злочинів по «гарячих слідах».

На нашу думку, муніципальна міліція повинна бути підпорядкована начальникові органу внутрішніх справ на відповідній території з метою забезпечення принципу єдиновладдя, як це здійснюється в м. Сіверськодонетську. Реалізація цього принципу дасть можливість забезпечити належний високий рівень дисципліни та відповідальності співробітників, забезпечення управління з єдиного центру.

З 1996 р. до складу муніципальної міліції Сіверськодонетська ввійшли:

- рота ППСМ в кількості 61 чол., з відділенням кінної міліції 12 чол. та обслуговуючим персоналом;
- взвод ДПС ДАІ – 31 чол.;
- відділення охорони громадського порядку – 15 чол.;
- паспортне відділення – 12 чол.;
- медичний витверезник – 17 чол.

Для посилення ефективності діяльності та перспективи подальшого розвитку муніципальної міліції було створено її матеріальну базу: виділено приміщення, побудована стайня на 12 коней, ведеться будівництво ізолятора тимчасового утримання на 75 місць.

Результати діяльності муніципальної міліції м. Сіверськодонетська за 1996–1999 рр. (1-е півріччя) подані у таблиці:

№	Рік	Викрито злочинів		Усього	Складено а/протоколів за ст.КпАП України	Сума штрафів
		цілком	за участю			
1	1996	172	721	893	17462	103677
2	1997	239	1067	1306	23056	348050
3	1998	176	996	1172	19412	219848
4	1999 (I півр.)	113	439	552	3238	77990
Усього:		700	3293	3923	63168	649565

Як бачимо, муніципальна міліція робить вагомий внесок у загальну справу Сіверськодонетської міліції по захисту прав і свобод громадян. Крім того, створення муніципальної міліції привело до суттєвого зближення на-

селення і виконавчої влади. Це виражається, насамперед, у збільшенні кількості звернень громадян за допомогою в міліцію. Так, в 1995–1998 рр. кількість звернень збільшилась, відповідно за роками: 6759, 7085, 7435, 9471, а за перше півріччя 1999 року – 5221. При цьому кількість злочинів по лінії карного розшуку зменшилась з 2474 в 1995 р. до 2216 у 1998 р., тобто на 10,5% і в 1999 р. злочинність продовжує знижуватись.

На нашу думку, збільшення кількості звернень громадян можна пояснити зростанням довіри населення до міліції, що є безперечно позитивним результатом діяльності муніципальної міліції. У зв'язку з цим здається доречним запропонувати новий показник ефективності роботи міської міліції – кількість звернень жителів міста до міліції на кожну тисячу громадян за сталий проміжок часу. Це дозволить більш органічно та точно оцінювати її роботу.

Разом з тим у роботі муніципальної міліції м.Сіверськодонецька існують проблеми, які потребують невідкладного вирішення:

- недостатня кількість особового складу дільничних інспекторів, що викликає наднормативне навантаження та знижує результативність роботи;
- зниження бюджетного фінансування органів внутрішніх справ України привело до зменшення раціону затриманих, які знаходяться в ІТУ, та невиконанню санітарних норм їх утримання;
- відсутність у складі муніципальної міліції підрозділу, який здійснював би охорону затриманих та заарештованих на професійній основі.

Ці проблеми є загальними для міліції багатьох міст і можуть бути вирішені за рахунок збільшення фінансування із місцевого бюджету шляхом:

1. Створення у складі муніципальної міліції підрозділу дільничних інспекторів міліції з таким розрахунком, щоб один співробітник обслуговував населення чисельністю 3,4–4 тисячі чоловік.

2. Введення ізолятора тимчасового утримання міськрайвідділами внутрішніх справ у склад муніципальної міліції та здійснення фінансування його потреб за рахунок місцевого бюджету.

3. Введення в штат муніципальної міліції підрозділу конвойної служби.

4. Частково ці заходи можна здійснити за рахунок скорочення у складі міськрайвідділів медичних витверезників. Це передбачено Концепцією розвитку МВС України [5].

Ми сподіваємося, що такі зміни у структурі МВ УМВСУ приведуть до більшої соціальної відкритості, доступності, комунікабельності та доброзичливості міліції, що дозволить сподіватись на взаємини та повагу з боку законослухняних громадян нашої країни, і є необхідними умовами побудови правової держави та функціонування громадянського суспільства в незалежній Україні.

Список літератури:

1. Конституція України. К., 1996.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» // Відомості Верховної Ради України. 1997. №24. Ст.170.
3. Закон

України «Про міліцію». Х., 1999. 4. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1996 р. «Про створення в порядку експерименту підрозділу міліції з охорони громадського порядку в м.Харкові» // ЗП України. 1997. №2. Ст.57. 5 Концепція розвитку системи МВС України, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України №456 від 24 квітня 1996 року // ЗП України. 1996. №8.

Надійшла до редколегії 04.10.99

С.В. Колесников

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ НЕПОВНОЛІТНІХ

Актуальність і особливе значення турботи про дітей знайшли закріплення в Основному Законі нашої держави - Конституції. У Конституції України проголошено відповідність не тільки загальноєвропейським нормам міжнародного права, але й, що дуже важливо, - загальним міжнародним принципам у сфері охорони прав і свобод особистості. Принцип визнання міжнародних угод частиною законодавства України відображений у ст.9 Конституції, яка закріплює, що «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України». На міжнародному рівні таким принципом є пріоритетність захисту прав дітей і підлітків, закріплений у Женевській Декларації прав людини і розвинутий у спеціальних нормах Декларації про права дитини 1959 р. та Конвенції про права дитини, прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН у 1989 р. У преамбулах вказаних документів підкреслюється, що «дитина з огляду на її фізичну й розумову незрілість потребує спеціальної охорони й турботи, включаючи належний правовий захист як до, так і після народження». Сформульовані в них принципи та конкретні напрямки захисту прав і свобод неповнолітніх дали можливість пред'являти державам-учасницям більш жорсткі правові вимоги до виконання взятих на себе зобов'язань.

Зобов'язання по виконанню перерахованих міжнародно-правових угод взяла на себе й наша країна. 27 вересня 1991 р. Конвенція про права дитини була ратифікована Верховною Радою. Очевидним свідченням актуальності проблеми стало підписання в 1990 р. учасниками Віденської зустрічі на вищому рівні Всесвітньої декларації про забезпечення виживання, захисту і розвитку дітей спільно з планом дій щодо її здійснення. Декларація 1990 р. виділила найбільш важливі соціально- й особистісно-значущі цінності, які потребують підвищеного захисту з боку суспільства й держави, і намітила гарантії прав дитини на життя, здоров'я, освіти, а також інших прав і свобод особистості.

Слід визнати, що вимогу про пріоритетність правового захисту дітей недостатньо відображено в Конституції України. Хоча ст.51 Конституції і